

M VAN
MUSEUM
LEUVEN

JIMMY ROBERT

A clean line that starts from the shoulder

19.11.15 × 28.02.16

In A clean line that starts from the shoulder onderzoekt Jimmy Robert (1975, Guadeloupe) hoe lijnen en bewegingen gelezen kunnen worden. Deze vraag loopt als een rode draad doorheen de tentoonstelling en gelijknamige performance, die eenmalig plaatsvond op 19 november, de openingsavond van de tentoonstelling. De kunstenaar ziet beide als complementair. Zo kan de tentoonstelling die bestaat uit verschillende individuele werken, immers op zichzelf staan, en kunnen diezelfde werken tijdens een performance, rekvisieten vormen waartoe de kunstenaar zich gaat verhouden.

In zijn werk vertrekt Robert vaak vanuit bestaande kunstwerken die hij zich eigen maakt door er betekenislagen aan te voegen. In A clean line that starts from the shoulder is zijn vertrekpunt onder meer het werk van de Roemeens-Belgische kunstenaar Idel Ianchelevici (1909-1994), de Belgische Lili Dujourie (1941) of de Nederlandse conceptuele kunstenaar Stanley Brouwn (1935). Daarnaast laat hij zich inspireren door zinssneden uit modebladen van de jaren 1970 waaruit verwijzingen naar de lijn, beweging en het lichaam spreken. Hij verwerkt al deze invloeden in verschillende nieuwe collages, prints, tekstwerken en installaties en doet dit op fragiele materialen zoals zijde en papier.

Identiteit, beweging en de kwetsbaarheid van het lichaam zijn doorgaans de centrale thema's in de collages, foto's, films en installaties van Jimmy Robert. In zijn presentatie zoekt hij bewust naar de dubbelzinnigheid tussen de verschillende media die hij hanteert. Zo kan je een collage of foto zien als een installatie of wordt een video op scherm een sculptuur binnen de ruimte. A clean line that starts from the shoulder is Jimmy Roberts eerste solotentoonstelling in België. Voor M realiseerde hij een nieuwe totaalinstallatie in zaal 28, aangevuld met twee bestaande werken in de zalen 29 en 30.

ZAAL 28

Silks, 2015 en Untitled (Smile), 2015

Untitled (Smile) en Silks bestaan uit bewerkingen van lijntekeningen die de Belgisch-Roemeense kunstenaar Idel Ianchelevici tijdens de jaren 1960 realiseerde in de toenmalige Belgische kolonie Congo. De tekeningen stellen de lokale bevolking voor – mannen, vrouwen, kinderen – gekleed in eenvoudige gedrapeerde gewaden. Robert raakte in het werk geïnteresseerd vanuit een thematische affiniteit met zijn eigen praktijk: de androgynie, de suggestie van beweging in de eenvoudige lijnvoering en een belangstelling voor de kwetsbaarheid van het menselijk lichaam.

In Silks beperkt Roberts ingreep in Ianchelevici's werk zich

tot het over elkaar leggen van verschillende individuele tekeningen, die hij vervolgens liet afdrukken op zijde. In Untitled (Smile) gebruikte hij een tekening om er vervolgens de lijnvoering van te deconstrueren en er ook handgetekende emoticons aan toe te voegen. De met potlood getekende smileys staan symbool voor de manier waarop emoties vandaag technisch reproduceerbaar zijn, wat mijlenver af staat van het tijdloze en klassieke karakter van Ianchelevici's tekening.

Zoals hij deed met alle collages die hij realiseerde voor deze tentoonstelling, koos Robert ervoor de collage te scannen en vervolgens af te drukken op groot formaat. De hand van de kunstenaar in het plak- en knipproces van ready-made foto's of objecten, zo typerend voor collage, wordt hierdoor slechts een spoor.

“In de tekeningen van Ianchelevici staat de beweging niet op pauze, het zijn vloeiende lijnen zonder einde.”

Valerie Verhac

Untitled (Agon), 2015

De titel van de print Untitled (Agon) gaat terug op Agon, de naam van een balletstuk uit 1957 samengesteld door de Russische choreograaf George Balanchine (1904-1983). Het stuk ging de geschiedenis in als een radicale choreografie omwille van de inventiviteit en het experiment van het ritme en de vormen die Balanchine erin verwerkte, zonder echter het traditionele ballet helemaal onderuit te halen. Agon is geen verhalend ballet: het onderwerp van het stuk is de beweging zelf; net zoals beweging ook centraal staat in het werk van Jimmy Robert. Aan de basis van de print Untitled (Agon) ligt een collage die Jimmy Robert samenstelde uit verschillende bronnen. Het grootste beeld is een fijne lijntekening van een Congolese vrouw met haar kind gerealiseerd door Ianchelevici.

In deze geometrische vlakken verwerkte Robert vintage fotofragmenten van de Amerikaanse balletdansers Arthur Mitchell (1934) en Allegra Kent (1937) tijdens hun opvoering van Agon in het New York City Ballet. Opmerkelijk aan deze opvoering uit 1957 is het feit dat Mitchell in dit stuk de eerste Afro-Amerikaanse balletdanser was die naast een blanke ballerina de hoofdrol mocht vertolken. Tot in de jaren 1950 van de vorige eeuw werden Afro-Amerikaanse dansers immers gediscrimineerd omwille van hun fysionomie die zogezegd ongeschikt was voor de klassieke lijnen van het traditioneel ballet. Aan de andere zijde van deze

muur bevinden zich twee originele sculpturen van Ianchelevici: *Adolescent* (1951) en *Dédée, jong meisje* (1961). Door de kleuren van het materiaal vormen ze een echo naar de balletdansers Mitchell en Kent zoals ze voorkomen op de print *Untitled* (*Agon*).

Untitled (Brouwn), 2015

Untitled (*Brouwn*) bestaat uit een handgeschreven brief die Jimmy Robert in 2013 richtte aan de Nederlandse kunstenaar Stanley Brouwn (1935). Een brief die echter onbeantwoord bleef. Hierin formuleert hij een open vraag aan Brouwn om een dialoog aan te gaan, hetzij artistiek, hetzij louter mondeling. Vanuit zijn eigen werk voelt hij immers een affiniteit met dat van Brouwn, meer bepaald met zijn interesse in het proberen vastleggen van beweging.

Vanaf de jaren 1960 ontwikkelde Brouwn een conceptuele kunstpraktijk waarin het in kaart brengen van wandelafstanden centraal stond. Zo probeerde hij afstanden op te meten en te inventariseren aan de hand van een persoonlijk maatsysteem van lineaire eenheden. Robert leerde het werk beter kennen in Amsterdam dankzij een kunstverzamelaar en oude vriend van Brouwn, bij wie hij verschillende werken van de *This Way Brouwn*-reeks fotografeerde. Het zijn deze foto's die Robert vervolgens verwerkte in de collage die aan de basis ligt van de afdruk *Untitled* (*Brouwn*).

Untitled (Wearing thin), 2015

Untitled (*Wearing thin*) vormt een rechtstreekse verwijzing naar de performance *A clean line that starts from the shoulder* die Jimmy Robert éénmalig uitvoerde op de openingsavond van de tentoonstelling. Deze bracht hij samen met een danseres die qua bouw en gestalte zijn vrouwelijke evenbeeld was. De performance werd opgevat als een interactie van bewegingen ten opzichte van de verschillende werken in M. Hierdoor stonden de prints en installaties in de tentoonstellingszaal niet langer als autonoom kunstwerk op zich, maar vormden ze de rekvisieten in de performance.

De print *Untitled* (*Wearing thin*) brengt de kledij in herinnering die de kunstenaar en de danseres droegen tijdens de performance. Zo toont het werk verschillende patronen die Robert ervoor bedacht als kledij, in uiteenlopende stalen stof die qua kleur verschillende huidtypes benaderen. Tijdens de opening droegen de performers op hun naakte lichamen enkel witte *oversized* t-shirts waarvan de kraag tot over de schouder viel. Op die manier deden ze denken aan de klassieke gedrapeerde gewaden van de Congolese figuren in de tekeningen van Ianchelevici, die verschillende keren terugkeren in de werken van de tentoonstelling.

Lili Dujourie, Madrigaal (1975) en Enjambement (1976)

Omwille van de gelijkaardige thema's die erin aan bod komen (androgynie, beweging, het menselijk lichaam), koos Jimmy Robert ervoor om twee video's van de Belgische kunstenaar Lili Dujourie te integreren in zijn tentoonstelling in M. Beide werken maken deel uit van de Ceracollectie die het museum beheert en in langdurige bruikleen heeft.

In *Madrigaal* en *Enjambement* zijn twee geklede figuren strak in beeld gebracht op een kale houten vloer. Het is niet meteen duidelijk of het om een man of een vrouw gaat. Hun gezichten komen amper in beeld. De figuren lijken zich in een staat te bevinden tussen slapen en ontwaken. Hun rollende bewegingen, afgewisseld met pauzes, doen automatisch aan. Waar Dujourie zichzelf filmde in *Madrigaal*, werkte ze in 1976 voor *Enjambement* met een man als model. In deze laatste video benadert ze de man in zijn kwetsbaarheid in plaats van in zijn kracht en viriliteit. Op die manier komen de grenzen tussen man en vrouw in beide video's dichter bij elkaar te liggen.

ZAAL 29

Untitled (Ompdrailles), 2013

Untitled (*Ompdrailles*) bestaat uit een grote zwart-wit fotoafdruk die over een houten staaf ligt, verankerd in de muur. De foto toont de sculptuur *De dood van Ompdrailles* (1892), een werk dat de Belgische beeldhouwer Charles Van der Stappen (1843-1910) realiseerde voor het Brusselse monument ter ere van de Franse schrijver Léon Cladel (1835-1892). Het monument gaat terug op diens roman *Ompdrailles, le tombeau des lutteurs* (1879). Cladel vertelt er het verhaal van Albe Ompdrailles, een worstelaar van een androgyn en viriele schoonheid die verliefd wordt op een onbereikbare vrouw, wat tegelijkertijd haat en verlangen opwekt in zijn directe omgeving. In zijn sculptuur geeft Van der Stappen een overleden Ompdrailles weer, die na een gevecht gedragen wordt door zijn trainer die er een bijna amoureuze fascinatie op nahoudt voor zijn pupil. Op die manier verwijst het beeld naar de verholten homo-erotische ondertoon van Cladels roman.

Op diezelfde foto van Jimmy Robert is ook de kunstenaar zelf te zien, die aan de voet van de sokkel van het monument neergevallen ligt en wegglijdt, als verslagen. De kwetsbaarheid in het lichaam van de kunstenaar contrasteert met de scherp uitgewerkte musculatuur en heroïsche naaktheid van de bronzen figuren. De neerhangende foto over de houten staaf vormt een echo van deze neerwaartse beweging in de foto. Door deze eenvoudige ingreep voegt Robert meerdere betekenissen toe aan het monument, die aansluiten bij zijn eigen werk: niet alleen de holebi of *queer* identiteit, maar ook zijn interesse in het menselijk lichaam en hoe dit lichaam op zich een medium kan zijn binnen een beeldende kunstpraktijk.

“De beelden en objecten vragen om interactie en de performance kan dan ook beschouwd worden als een soort gestileerde rondleiding die de werken een mogelijke interpretatie geven.”

Jimmy Robert

ZAAL 30

Paramètres, 2011

In de video *Paramètres* (2011), probeert Jimmy Robert uitgeknipte geometrische tekeningen te laten passen tegen de contouren van zijn gezicht. Bij elk van de tien pogingen en bewegingen die hij uitvoert, spreekt hij een zin uit van een zelfgeschreven tekst. Roberts woorden gaan over taal, parameters en tekststructuren. Ze gaan over het spreken zelf en over de manier waarop het lichaam hierbij een choreografie aan bewegingen uitvoert. De geometrische tekeningen die Robert één voor één omhoog houdt, zijn tweedimensionale weergaven van figuren in 3D. Uitgeknipt en naast het gelaat van de kunstenaar worden ze sculpturale vormen, wat extra benadrukt wordt door de secuur uitgevoerde bewegingen van de kunstenaar.

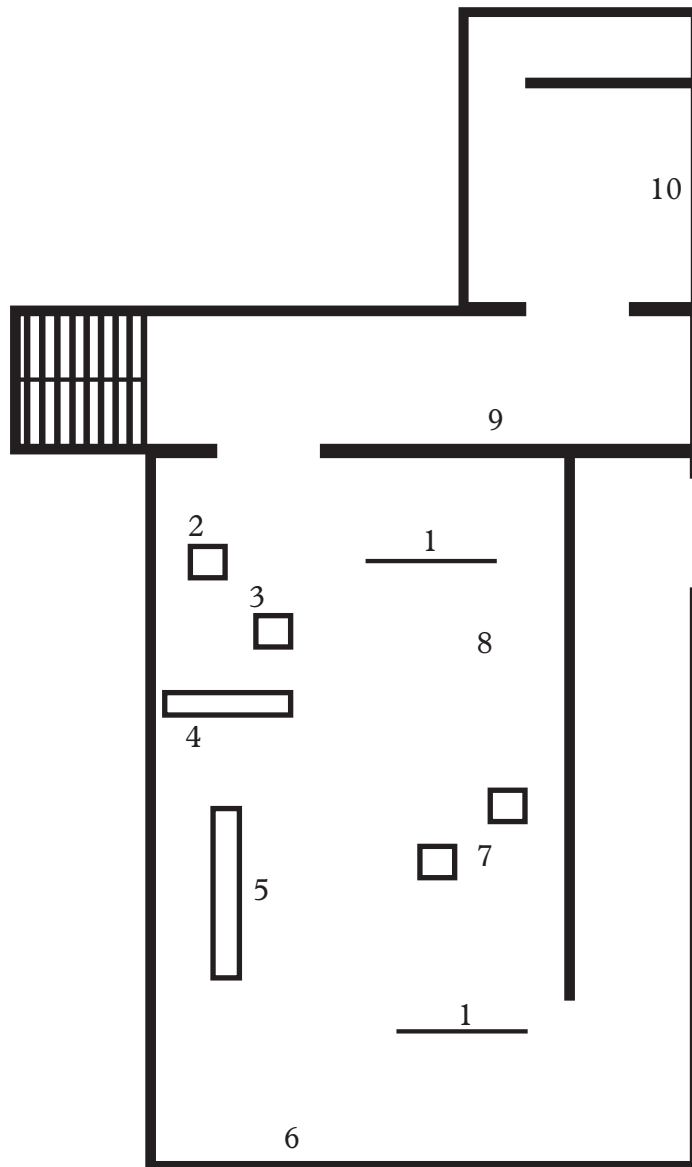
Jimmy Robert leeft en werkt in Boekarest (Roemenië). Zijn beeldend werk was eerder te zien in solotentoonstellingen in The Power Plant, Toronto (2013), 1857, Oslo (2013), MCA, Chicago (2012) en Musée du Jeu de Paume, Parijs (2012). Robert bracht zijn performances al tijdens Playground in STUK, Leuven (2008) en recenter in Migros Museum, Zürich (2015), Teatro Ipanema, Rio de Janeiro (2012), Kunsthalle Basel (2011) en South London Gallery, Londen (2010). Zijn werk wordt vertegenwoordigd door Galerie Diana Stigter in Amsterdam en Tanya Leighton Gallery in Berlijn.

In de M-shop zijn deze publicaties van Jimmy Robert te verkrijgen:

Jimmy Robert, Langue matérielle, Jeu de Paume Paris, 2012

Jimmy Robert. Vis-à-vis, MCA Chicago, 2012

Jimmy Robert. Draw the Line, The Power Plant Toronto, 2013

1.	<i>Silk</i> , 2015	6.	<i>Untitled (Wearing thin)</i> , 2015
2.	Idel Ianchelevici, <i>Adolescent</i> , 1951	7.	Lili Dujourie, <i>Madrigaal</i> , 1975 & <i>Enjambement</i> , 1976
3.	Idel Ianchelevici, <i>Dédée, Jeune fille</i> , 1951	8.	<i>Untitled (Brouwn)</i> , 2015
4.	<i>Untitled (Agon)</i> , 2015	9.	<i>Untitled (Ompdrailles)</i> , 2013
5.	<i>Untitled (Smile)</i> , 2015	10.	<i>Paramètres</i> , 2011